

Advies nr 14/2013 van 24 april 2013

Betreft: voorontwerp van decreet ter vervanging van Boek II van het Waals Wetboek van sociale actie en gezondheid betreffende de Integratie van vreemdelingen of van personen van buitenlandse herkomst (CO-A-2013-009)

De Commissie voor de bescherming van de persoonlijke levenssfeer;

Gelet op de wet van 8 december 1992 *tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens* (hierna WVP), inzonderheid artikel 29;

Gelet op het verzoek om advies van mevrouw Eliane Tillieux, Minister van Gezondheid, Sociale actie en Gelijke kansen van de Waalse Regering ontvangen op 05/03/2013;

Gelet op het verslag van de heer Stefan Verschuere, Ondervoorzitter;

Brengt op 24 april 2013 het volgend advies uit:

I. ONDERWERP VAN DE AANVRAAG

1. De Minister van Gezondheid, Mevrouw Eliane Tillieux, verzocht de Commissie een advies uit te brengen over het voorontwerp van decreet ter vervanging van het Boek II van het Waals Wetboek sociale actie en gezondheid met betrekking tot de integratie van vreemdelingen of van personen van buitenlandse herkomst (hierna het voorontwerp).
2. Dit voorontwerp kadert binnen de wens van de Waalse regering om een onthaaltraject voor nieuwkomers in te voeren. Dit traject beoogt de emancipatie van de nieuwkomers en steunt op vier pijlers: een gepersonaliseerd onthaal, een opleiding in de Franse taal, een burgerschapsopleiding en een socio-professionele oriëntatie. Een decreetaal uitvoeringsbesluit, dat meer bepaald betrekking zal hebben op het luik sancties en administratieve boetes, zal later voor goedkeuring worden voorgelegd.
3. In Vlaanderen regelt en organiseert het decreet van 28 februari 2003 *betreffende het Vlaamse inburgeringsbeleid* het inburgeringsproces van vreemdelingen. Dit decreet legt de vreemdelingen een aantal verplichtingen op, waaronder het volgen van een inburgeringscursus. De erkende onthaalbureaus zijn bevoegd om de overtredingen vast te stellen die in deze regelgeving werden vastgelegd en ze mogen ook administratieve boetes opleggen. Dit decreet werd uitvoerbaar krachtens een Besluit van de Vlaamse regering van 15 december 2006 betreffende invoering van het Vlaams inburgeringsbeleid.

II. ONDERZOEK VAN DE ADVIESAANVRAAG

1. Doeleinde – rechtmatigheid – proportionaliteit
  - a) Doeleinde en rechtmatigheid
4. Persoonsgegevens mogen uitsluitend worden verwerkt in een van de gevallen opgesomd onder artikel 5 van de WVP. De verwerking die voor advies van de Commissie voorligt - namelijk de verwerking van de persoonsgegevens van nieuwkomers¹ voor hun integratie via een onthaaltraject - is in dit geval noodzakelijk omdat de verantwoordelijke voor de verwerking een verplichting moet naleven waaraan hij onderworpen is door of krachtens een wet, decreet of ordonnantie (artikel 5, c) en omdat een opdracht van openbaar belang moet

---

¹ Volgens artikel 150, 3° van het voorontwerp van wet zijn de nieuwkomers "de vreemdelingen die sedert ten minste drie jaar in België verblijven en in het bezit zijn van een verblijfsvergunning van meer dan drie maanden, met uitzondering van de burgers van een lidstaat van de Europese Unie, de Europese Economische Unie en Zwitserland alsook hun familieleden". (vrije vertaling)

worden uitgevoerd waarmee de verantwoordelijke voor de verwerking werd belast (artikel 5, e).

5. Daarnaast moeten de persoonsgegevens overeenkomstig artikel 4, §1, 2° van de WVP verkregen worden voor welbepaalde, uitdrukkelijk omschreven doeleinden en kunnen ze niet verder worden verwerkt op een wijze die onverenigbaar is met die doeleinden.
6. Uit het voorontwerp blijkt dat het doeleinde van het decreet erin bestaat een inburgeringstraject te organiseren voor vreemdelingen (de nieuwkomers) in Wallonië. Het legt aan de nieuwkomers een aantal verplichtingen op waaronder het volgen van een onthaaltraject dat hun integratie voor ogen heeft. Om die integratie te bevorderen steunt dit traject op meerdere pijlers:
  - opvang door een onthaalbureau
  - een cursus Franse taal
  - een cursus burgerschap
  - een socio-professionele oriëntatie
7. Het voorontwerp definieert de nieuwkomers heel breed aangezien het bepaalt dat de nieuwkomers *"de vreemdelingen die sedert ten minste drie jaar in België verblijven en in het bezit zijn van een verblijfsvergunning van meer dan drie maanden, met uitzondering van de burgers van een lidstaat van de Europese Unie, de Europese Economische Unie en Zwitserland alsook hun familieleden"*². (vrije vertaling).
8. De categorieën personen die de door het voorontwerp ingevoerde verplichting moeten naleven, is volgens de Commissie te breed gedefinieerd. Het voorontwerp voorziet in de mogelijkheid voor de Regering om een lijst vast te stellen van personen die vrijgesteld zijn van deze verplichting maar de Commissie is van mening dat de vrijstellingen in het decreet zelf moeten worden ingevoegd. Zo zullen de nieuwkomers die reeds over een inburgeringsattest beschikken vrijgesteld kunnen worden van een sociaal profiel. Het spreekt vanzelf dat deze laatsten vooraf een jaar moeten hebben volbracht in een Franstalige school of in een school binnen het Belgisch grondgebied.
9. De regionale integratiecentra (hierna de centra) organiseren het onthaal van de nieuwkomers. Dit onthaal is gepersonaliseerd en resulteert onder andere in de opmaak van een sociale profiel dat ertoe strekt de noden van de nieuwkomer te identificeren op basis

---

² Volgens artikel 150, 3° van het voorontwerp.

van zijn competenties en professionele ervaring. Op grond daarvan wordt een overeenkomst afgesloten tussen de gerechtigde en het Gewest, dat vertegenwoordigd wordt door het centrum. Het centrum moet instaan voor een geïndividualiseerde opvolging van deze overeenkomst door te minste eens per jaar een onderhoud te hebben met deze gerechtigde. Aangaande de organisatie en de coördinatie van het traject, bepaalt het voorontwerp dat de centra *"alle gegevens betreffende de gerechtigden moeten centraliseren, met eerbiediging van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens"*³. De cursus Franse taal, de cursus burgerschap en de socio-professionele oriëntatie worden georganiseerd door erkende instellingen in het kader van lokale integratie-initiatieven van de overheid of instellingen die door de overheid werden erkend.

10. De nieuwkomer moet zich aan het onthaal van een centrum aanbieden binnen de drie maanden na hun eerste inschrijving in een gemeente van het Franse gewest. Indien hij dit niet uitvoert na in gebreke te zijn gesteld, kan hij beboet worden. De modaliteiten van dergelijke sancties zullen worden vastgesteld in een uitvoeringsbesluit.
11. Aangaande de administratieve boetes vestigt de Commissie de aandacht van de aanvrager op het feit dat het noodzakelijk is dat in dit decreet een reeks modaliteiten worden vastgelegd zodat de WVP geëerbiedigd wordt. Zo, is onder andere aangeraden het volgende vast te leggen:
  - de categorieën personen die bevoegd zijn dergelijke boetes op te leggen en het dossier te behandelen;
  - de voorwaarden die moeten worden vervuld om een administratieve boete op te leggen;
  - de gebruikte middelen om de persoon te informeren van het feit dat zijn gegevens voor dit doeleinde zullen worden verwerkt en eveneens om hem op de hoogte te brengen van zijn recht op toegang (artikelen 9 en 12 van de WVP);
  - de bewaartermijn van de verwerkte gegevens (artikel 4, §1, 5° van de WVP).
12. De Commissie is van mening dat de doeleinden van de voorgenomen verwerking voldoende werden bepaald en uitdrukkelijk omschreven.

b) Proportionaliteit

---

³ Artikel 152/8, 4° van het voorontwerp

13. Artikel 4, §1, 3° van de WVP bepaalt dat persoonsgegevens toereikend, ter zake dienend en niet overmatig moeten zijn uitgaande van de doeleinden waarvoor ze werden verkregen en verder verwerkt. De verantwoordelijke voor de verwerking moet er ook op toezien dat hij bij de keuze van de verwerkingsmodaliteiten kiest voor deze die het minst de privacy van de betrokken personen aantast. Een inmenging in het recht op bescherming van gegevens van de betrokken personen moet inderdaad proportioneel zijn ten aanzien van de doeleinden van de verwerking.
14. De tekst van het voorontwerp bepaalt niet uitdrukkelijk welke gegevens de centra zullen verwerken om hun nagestreefde doeleinden te kunnen verwezenlijken. Het preciseert inderdaad alleen dat de opdracht van het centrum erin bestaat om alle gegevens betreffende de gerechtigden te centraliseren. De gegevens die nodig zijn om een onthaaltraject uit te stippelen of een sociaal profiel op te maken voor de nieuwkomer zijn niet vastgelegd. Deze lacune is erg belangrijk om dat de centra over de mogelijkheid beschikken om eenzijdig de overeenkomst met de nieuwkomer te ontbinden, als die laatste zonder wettige reden niet deelneemt aan een opleiding of ermee stopt (artikel 152/2 §2, 4de lid).
15. Opdat er sprake zou kunnen zijn van een proportionele verwerking, dringt de Commissie erop aan om in het decreet vast te leggen dat het aan de regering is om de gegevens die het onderwerp zullen uitmaken van de geplande verwerking, heel precies te bepalen.
16. De Commissie leidt uit de tekst van het voorontwerp af dat de centra de gegevens rechtstreeks bij de gerechtigden zullen verkrijgen. Het is evenwel mogelijk dat de centra de gegevens op een andere manier verkrijgen. Bijvoorbeeld via een toegang tot een authentieke gegevensbron, namelijk het Rijksregister, het Wachtregister en/of het Register van de Kruispuntbank van de Sociale Zekerheid (hierna KBSZ). Het blijkt dat het voor de centra ook nuttig is als zij het identificatienummer van het Rijksregister of van de sociale zekerheid zouden kunnen gebruiken zodat zij de gerechtigde eenduidig kunnen identificeren.
17. De Commissie vestigt de aandacht van de aanvrager op het feit dat het gebruik van dit identificatienummer en de toegang tot deze authentieke gegevensbanken onderworpen zijn aan een voorafgaandelijke machtiging van het Sectoraal comité van het Rijksregister of het Sectoraal comité van de Sociale zekerheid en van de Gezondheid, afdeling sociale zekerheid.

2. Transparantie

18. Krachtens artikel 9 van de WVP moet er diverse informatie (verantwoordelijke voor de verwerking, doeleinden, bestemmingen van de gegevens,...) over de voorgenomen verwerking worden verstrekt aan de betrokkene op het ogenblik dat zijn gegevens verkregen worden.
  19. Het 2de lid van dit artikel 9 voorziet in twee uitzonderingen op deze informatieplicht, namelijk als de verkregen gegevens niet werden ingezameld bij de betrokken persoon. Zo wordt de verantwoordelijke voor de verwerking ervan vrijgesteld om bovenvermelde informatie te verstrekken als de verwerking gebeurt in toepassing van een bepaling voorzien door of krachtens een wet, decreet of ordonnantie.
  20. Na lezing van het voorontwerp is het niet mogelijk te bepalen of de gegevens zullen worden ingewonnen bij de betrokken personen (de nieuwkomers) of via een andere bron. Het voorontwerp bepaalt in artikel 152 "*de gerechtigde ontvangt bij zijn inschrijving in een gemeente van het Franstalige Gewest informatie over het traject en wordt doorverwezen naar een centrum*". Het volgende artikel bepaalt eveneens "*De centra staan in voor de organisatie van het onthaal. Het onthaal is gepersonaliseerd, meer bepaald in functie van de taal die de gerechtigde verstaat en bevat tenminste: 1° informatie over de rechten en plichten van iedere in België verblijvende persoon (...)*". Het Centrum levert bij de onthaalmodule een aanwezigheidsattest af.
  21. Ten behoeve van een optimale naleving van het transparantiebeginsel acht de Commissie het evenwel in alle gevallen noodzakelijk dat de verantwoordelijke voor de verwerking de nieuwkomers inlicht over de gegevens die zullen worden verwerkt en van de middelen die daarvoor worden aangewend.
3. Bewaartermijn
22. Overeenkomstig artikel 4, §1, 5° van de WVP, mogen de gegevens in een vorm die toelaat de betrokken personen te identificeren niet langer worden bewaard dan de tijd die nodig is om de doeleinden te verwezenlijken waarvoor ze werden verkregen en verder verwerkt.
  23. Het voorontwerp van wet voorziet in geen enkele bewaartermijn.
  24. De Commissie vraagt de aanvrager om in het decreet of via een delegatie aan de regering te voorzien in een passende bewaartermijn overeenkomstig dit artikel 4, §1, 5°, en die uitgaande van de doeleinden van de geplande verwerking zal worden beoordeeld.

4. Verantwoordelijkheid en beveiligingsmaatregelen

a) Verantwoordelijke voor de verwerking

25. De WVP bepaalt in haar artikel 1, §4 definieert de verantwoordelijke voor de verwerking. Het betreft *"de natuurlijke persoon of de rechtspersoon, de feitelijke vereniging of het openbaar bestuur verstaan die alleen of samen met anderen het doel en de middelen voor de verwerking van persoonsgegevens bepaalt. Indien het doel en de middelen voor de verwerking door of krachtens een wet, een decreet of een ordonnantie zijn bepaald, is de verantwoordelijke voor de verwerking de natuurlijke persoon, de rechtspersoon, de feitelijke vereniging of het openbaar bestuur die door of krachtens de wet, het decreet of de ordonnantie als de voor de verwerking verantwoordelijke wordt aangewezen."*

26. Het voorontwerp bepaalt dat *"het centrum in zijn ambtsgebied instaat voor 4° de organisatie en coördinatie van het traject door:*
b. alle gegevens betreffende de gerechtigden te centraliseren met eerbiediging van de wet van 8 december 1992 tot bescherming van de persoonlijke levenssfeer ten opzichte van de verwerking van persoonsgegevens."

27. Het voorontwerp duidt het niet als dusdanig aan maar het Centrum moet worden gezien als de verantwoordelijke voor de verwerking van de gegevens van de gerechtigden. De aanvrager moet dit verhelpen en in het decreet uitdrukkelijk bepalen dat het Centrum dat de gegevens van de nieuwkomers verwerkt, de verantwoordelijke voor de verwerking is als bedoeld in artikel 1, §4 van de WVP.

b) Beveiligingsmaatregelen

28. Krachtens artikel 16 van de WVP, moet de verantwoordelijke voor de verwerking alle noodzakelijke technische en organisatorische maatregelen treffen om de beveiliging van de gegevens te waarborgen. De Commissie verwijst hiervoor naar haar "Referentiemaatregelen voor de beveiliging van elke verwerking van persoonsgegevens", te vinden op haar website⁴.

5. Opmerkingen

29. De Commissie vestigt de aandacht van de aanvrager op de Waalse Kruispuntbank voor gegevensuitwisseling die binnenkort wordt opgericht in Wallonië⁵. Deze Kruispuntbank zal er toe strekken de gegevensuitwisselingen tussen de verschillende openbare actoren te vereenvoudigen en te optimaliseren. De centra zouden deze Kruispuntbank kunnen gebruiken om de gegevensstromen te coördineren (de Commissie denkt aan eventuele gegevensstromen met de gemeenten of erkende instelling).
30. De Commissie dringt erop aan om in het decreet te vermelden dat het aan de regering is om de nadere regels en voorwaarden voor de gegevensdoorgiften te bepalen.
31. Artikel 153, §1, 6° van het voorontwerp bepaalt dat de centra eveneens de opdracht hebben om op lokaal niveau statistische gegevens in te winnen. De Commissie vraagt om daaraan toe te voegen dat deze inzameling gebeurt met eerbiediging van de WVP en haar uitvoeringsbesluit⁶.
32. De Commissie dringt er overigens op aan dat het nog te nemen uitvoeringsbesluit eerst aan haar zou worden voorgelegd.
33. De auteur van de tekst liet in een voorafgaand overleg weten dat hij er niets op tegen heeft om de opmerkingen van de Commissie in voorliggend advies in de tekst te integreren. De Commissie besteedt in haar besluit bijzondere aandacht aan dit engagement van de auteur.

OM DIE REDENEN

Brengt de Commissie een gunstig advies uit over het voorontwerp van decreet van de Waalse regering op voorwaarde dat rekening wordt gehouden met haar opmerkingen, uiteengezet onder de punten 8, 11, 15, 17, 21, 24, 27, 31 en 32.

De Wnd. Administrateur,

De Voorzitter,

(get.) Patrick Van Wouwe

(get.) Willem Debeuckelaere

---

⁵ Zie haar advies nr. 29/2012 van 12 september 2012.

⁶ Koninklijk besluit van 13 februari 2011 houdende uitvoering van de WVP.